

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж рр 23/22
2.3.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., ул. ... бр. ..., коју заступа пуномоћник Александар Зарија, адвокат из Панчева, ул.Жарка Зрењанина бр.24, против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Панчеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Пожаревцу, ул.Јована Шербановића бр.4, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Ковину Прр1 59/20 од 20.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 2.3.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Ковину Прр1 59/20 од 20.10.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле, па је обавезана тужена да тужилци на име накнаде имовинске штете, изазване повредом права на суђење у разумном року, исплати износ од 569.160,00 динара, који износ представља висину неисплаћеног потраживања тужиле утврђеног закључком о листи утврђених и оспорених потраживања Привредног суда у Панчеву Ст 35/2010 од 28.12.2011. године са законском затезном каматом од 06.03.2020. године, као дана подношења тужбе, па до коначне исплате, а који износ ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије, опредељених за рад судова у року од 8 дана под претњом

принудног извршења. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиљи надокнади трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, па до коначне исплате, а све у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу побијајући је у целисти због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр.72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Изрека првостепене пресуде је јасна, разумљива и не противречи сама себи и разлозима пресуде, као ни доказима који се налазе у спису и садржи јасне, потпуне и довољне разлоге о свим битним чињеницама, тако да се њена законитост и правилност са сигурношћу може испитати, па не стоје наводи из жалбе којима се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању у првостепеном поступку тужиљи, која је била радник стечајног дужника Друштвено пољопривредног предузећа "... са п.о. ..., је у стечајном поступку признат статус стечајног повериоца трећег исплатног реда, односно као разлучног повериоца. Закључком о листи утврђених и оспорених потраживања Привредног суда у Панчеву 2. Ст. 35/2010 од 28.12.2011. године, утврђено је тужиоцу стечајно потраживање у износу од 455.945,00 динара, од чега је 80.740,00 динара у првом исплатном реду и износ од 375.205,00 динара у трећем исплатном реду (пријава потраживања број 312) и да је износ утврђеног потраживања из првог исплатног реда исплаћен по решењу о првој делимичној деоби од 21.01.2013. године у проценту намирења 100%, а да утврђено потраживање из трећег исплатног реда није исплаћено, те да је утврђено и разлучно потраживање од 193.955,00 динара, и да нема оспорених потраживања, те је остао ненаплаћен износ од укупно 569.160,00 динара. Након продаје имовине стечајног дужника-Говедарске и Свињарске фарме, извршена је исплата утврђених разлучних потраживања по редоследу уписа у ЛН ... КО ..., међутим тужиља АА се налазила у групи разлучних поверилаца за које није било довољно средстава за исплату. Наведена потраживања су настала из радног односа и односе се на минималну зараду. Стечајни поступак над ДПП "... са п.о. Баваниште покренут је решењем о покретању стечајног поступка Привредног суда у Панчеву бр. Ст. 35/2010 од 04.02.2010. године. Као регистровани подаци о члану и структури капитала Друштвено пољопривредно предузеће "... са п.о. ... у стечају, наводи се друштвени капитал. Решењем Привредног суда у Панчеву бр. Р4. Ст. 1314/19 од 20.11.2019. године, у ставу првом изреке, усвојен је приговор предлагача АА, те утврђено да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у предмету који се пред Привредним судом у Панчеву води под бројем Ст. 35/2010. Истим решењем је наложено судији у стечајном поступку Ст. 35/2010 да у року од 4 месеца од предузме све мере у оквиру своје надлежности како би се стечајни поступак који се води пред истим судом окончао

у што краћем року и да у накнадном року од 30 дана извести в.ф. председника суда о конкретно предузетим радњама. Наведено решење је постало правноснажно дана 20.11.2019. године у ставу првом изреке.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је сагласно одредби чл. 58 Устава Републике Србије, те чл. 154 став 3 и 155 ЗОО, оценио да је тужена, као правно лице, сходно одредби чл.172 став 1 ЗОО, пасивно легитимисана и у складу са чланом 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року објективно одговорна за обештећење тужили, као странке у поступку, чије право на суђење у разумном року, заштићено одредбом чланом 1 и чланом 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, чланом 32 Устава Републике Србије и чланом 10 ЗПП-а, није поштовано. Ценећи висину потраживања, првостепени суд је стао на становиште да накнада имовинске штете, по основу повреде тог права, тужили припада у обиму потраживања признатог, а ненамиреног, у стечајном поступку, у износу од 569.160,00 динара, а пошто је нашао да је у конкретном случају у моменту отварања стечајног поступка правно лице ДПП "... " са п.о. ... било у већинској државној, односно друштвеној својини, имајући у виду да се као регистровани подаци о члану и структури капитала овог правног лица наводи друштвени капитал. Приликом одлучивања о висини обештећења, првостепени суд се руководио одредбама Закона о облигационим односима и Законом о заштити права на суђење у разумном року, што је у складу са одредбом чл. 31 став 2 у вези са чланом 4 Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Наведено чињенично стање је утврђено правилно и потпуно, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа, правилном применом одредбе члана 8 Закона о парничном поступку. Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је утврдио потпуно и поуздано на основу изведених доказа које је оценио правилном применом одредбе члана 8 Закона о парничном поступку. Другостепени суд прихвата потпуне и правне разлоге које је првостепени суд дао за свој чињенично-правни закључак.

На овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање, које се наводима жалбе тужене не доводи у сумњу, правилно је првостепени суд усвојио тужбени захтев тужиле, правилном применом материјалног права.

Одредбом члана 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року ("Службени гласник РС" бр.40/15-студио на снагу 01.01.2016. године), прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од када је стекла право на правично задовољење (став 1), да суд поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (став 2), па је одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року објективна (став 3).

У конкретном случају, тужили је у стечајном поступку признато потраживање из радног односа, односно потраживање у износу зарада које су настале за време док је ДПП "... " са п.о. ..., пословало са већинским државним, односно друштвеним капиталом, па се у односу на дуговања тог привредног друштва конституишу посебне обавезе Републике Србије, која по основу објективне одговорности одговара за штету

коју су претрпели бивши запослени до висине ненамирених потраживања бивших запослених у поступку стечаја у односу на износ њиховог у стечају утврђеног потраживања.

Како тужила као бивши запослени има неизмирено потраживање по основу неисплаћене минималне зараде које је утврђено Закључком о листи утврђених и оспорених потраживања Привредног суда у Панчеву 2. Ст 35/2010 од 28.12.2011. године, и налази се у трећем исплатном реду, а у стечају је пријавила своје потраживање, Република Србија одговара за пун износ који је тужили утврђен Закључком о листи утврђених и оспорених потраживања, уколико је иста претходно покренула поступак у коме јој је утврђена повреда права на суђење у разумном року, што је тужила и учинила.

Стечајни поступак за наплату тог новчаног потраживања за које је законом прописано да је хитан, јер се ради о заради, започет је 2010. године, а није окончан ни након утврђења да је тужили у стечајном поступку повређено право на суђење у разумном року и наложено судији да у одређеном року од четири месеца, предузме све мере и радње потребне у циљу окончања стечајног поступка и да у накнадном року од 30 дана обавести в.ф. председника Привредног суда у Панчеву које су мере конкретно предузете.

Према одредби члана 31 став 3 Закона о заштити права на суђење у разумном року одговорност тужене Републике Србије је објективна, а у овом случају тужена не наводи уверљиве разлоге за пропусте њених органа, односно стечајног управника, нити су утврђени пропусти тужиле, који би имали за последицу неспровођење стечајног поступка, услед чега би тужена могла бити у потпуности и делимично ослобођена од одговорности за насталу штету.

Утврђеном повредом права на суђење у разумном року и умањењем њене имовине у висини њеног потраживања на име зараде тужили је проузрокована обична материјална штета, предвиђена одредбом члана 155 Закона о облигационим односима. Због тога је тужена у обавези да тужили накнади такву насталу штету и сагласно пракси Уставног суда (Уж 7912/14 од 09.06.2016. године и Уж 2641/16 од 16.06.2016. године), исплати новчане износе признате у стечајном поступку (пресуда Европског суда за људска права у предмету Качапор и др. против Србије, предмет Црнишанин и др. против Србије, Маринковић и др. против Србије на које се првостепени суд правилно позвао, као и предмет Јовичић и други против Србије (представке број 37270/11, 37278/11, 47705/11, 47712/11, 47725/11, 56203/11, 56238/11 и 75689/11 од 13. јануара 2015. године, објављен у “Службеном гласнику РС” бр.44/2015).

Супротно жалбеним наводима тужене, држава јесте одговорна за накнаду имовинске штете тужили. Иако се држава не може сматрати одговорном за ситуацију у којој дужник нема средстава да исплати свој дуг или за немогућност продаје имовине дужника на лицитацији (Омеровић против Хрватске бр.36071/03 став 35 01. јун 2006. године), тужена држава је према пракси Европског суда за људска права против Србије у наведеним одлукама, непосредно одговорна за дугове предузећа под државном управом, чак и након њихове приватизације, имајући у виду да је потраживање тужиле које је пријављено у стечајном поступку и које је признато од стране стечајног управника, утврђено и настало у време док је стечајни дужник био у државној својини,

а ради се о исплати зараде.

Одредбама члана 58 став 1 Устава, јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, а у друга имовинска права стечена на основу закона свакако спадају новчана потраживања која се односе на исплату неизмирених зарада и припадајућих доприноса по основу рада, а која потраживања радника могу бити правноснажно досуђена по тужбама у поступцима окончаним пре отварања стечаја или потраживања по пријави радника у стечају, која су утврђена од стране стечајних органа, што је овде случај код потраживања тужиље. Признат износ потраживања тужиљи, као запосленог, по том основу представља његову имовину, независно од чињенице да ли су заснована према послодавцу који послује средствима у приватној, задружној, јавној или друштвеној својини. Међутим, како се ради о привредном друштву, односно дужнику који је у време настанка те обавезе пословао са већинским државним капиталом, тада се у односу на дуговања тог привредног друштва конституишу и посебне обавезе Републике Србије, те су неосновани жалбени наводи тужене којима се указује на то да држава није одговорна за накнаду штете, и да тужиља није доказала узрочно-последичну везу између рада органа тужене и проузроковане штете.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка, садржана у ставу другом изреке побијане пресуде на основу члана 401 став 1 тачка 2 ЗПП-а, а који трошкови су тужиљи досуђени правилном применом одредби члана 153, 154 и 163 ЗПП-а као и Адвокатске тарифе важеће у моменту пресуђења.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на основу овлашћења из члана 396 став 1 и 2 ЗПП-а.

Са свега изложеног, одлучено је као у изреци применом одредбе члана 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић